

Sygnatura akt XII C 401/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Małecka

Protokolant: st. sekr. sąd. K. C.

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta Miasta P.

przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Handlowo-Usługowemu (...) spółce z o.o. w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 204.445,66 zł (dwieście cztery tysiące czterysta czterdzieści pięć złotych 66/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty;

2. kosztami procesu obciąża pozwanego i w związku z tym:

a) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

b) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 10.223 zł, której nie miał obowiązku uiścić powód.

/-/ M. M.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 stycznia 2015 r. powód Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Miasta P., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł

o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie nim, by pozwany Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. w P. zapłacił na rzecz powoda kwotę 204.445,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu upominawczym według norm przepisanych w terminie 14 dni od doręczenia nakazu zapłaty, albo wniósł w tym terminie sprzeciw. Nadto w przypadku wniesienia sprzeciwu, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 204.445,66 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że powyższej kwoty domaga się tytułem opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego działki nr (...) za rok 2014, która wynosi 186.230,76 zł. Powód wskazał, że powyższa kwota wynika z ugody zawartej przez strony przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w P. w dniu 13 kwietnia 2012 r. Ponadto strona pozwana obowiązana jest uiścić odsetki ustawowe za zwłokę za okres od 1 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty. Skapitalizowana suma ma dzień 5 stycznia 2014 r. wynosi 18.241,90 zł. Powód wezwał pozwanego do

zapłaty, zaś wezwanie doręczono w dniu 29 maja 2014 r. Tym samym powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 204.445,66 zł. (k. 1-3 akt).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 13 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w P. w sprawie (...) orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (k. 27 akt).

Pismem z dnia 30 stycznia 2015r. pozwany wniósł sprzeciw od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, żądając jednocześnie oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie pozwany wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zakończenia prowadzonego przez Prezydenta Miasta P. postępowania w sprawie (...) o przekształcenie użytkowania wieczystego stanowiącego własność Skarbu Państwa – oznaczonej geodezyjnie na działce nr (...) z arkusza mapy 17 obręb R. oraz postępowania w sprawie (...) o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego stanowiącego własność Skarbu Państwa - oznaczonej geodezyjnie na działce nr (...) z arkusza mapy 17 obręb R..

W uzasadnieniu pozwany podał, że powód dochodzi opłaty rocznej za rok 2013 r., która winna zostać uiszczona do dnia 31 marca 2013 r. Zdaniem pozwanego, roszczenie dochodzone niniejszym pozwem powstało tylko dlatego, że prowadzone na wniosek pozwanego postępowanie administracyjne, mające na celu przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych nieruchomości w prawo własności nie zostało wydane we właściwym terminie. Pozwany w dniu

27 marca 2012 r. wystąpił bowiem z wnioskami o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego powyższych działek we własność oraz podał, że wnioski te zawierały wszystkie wymagane przepisami załączniki. Wyjaśnił także, że Prezydent Miasta P. dopuścił się bezczynności do dnia 28 maja 2012 r., gdyż wnioski złożone w dniu 28 marca 2012 r. winny być załatwione wcześniej. Pozwany wyjaśnił, że na skutek nie wydania w terminie decyzji Prezydenta Miasta P. poniósł szkodę równą co najmniej sumie opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych nieruchomości, do których uiszczenia nie byłby zobowiązany w sytuacji, gdyby decyzja

o przekształceniu użytkowania wieczystego we własność została wydana przed dniem 1 stycznia 2013 r. Zdaniem pozwanego, powód winien wydać decyzję w sprawie przekształcenia użytkowania wieczystego we własność przed dniem 1 stycznia 2013 r. i wówczas nie powstałby obowiązek uiszczenia opłaty rocznej dochodzonej w niniejszym postępowaniu. Nadto podał, że z uwagi na przepisy określające sposób obliczenia wysokości opłaty za przekształcenie prawa wieczystego we własność pozwana poniesie po przekształceniu dodatkową szkodę związaną z faktem, że wysokość opłaty, którą będzie zobowiązana uiścić będzie wyższa od opłaty, którą miałaby uiścić w wypadku, gdyby decyzja została wydana we właściwym terminie. Zdaniem pozwanego, zachodzi bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy nie wydaniem we właściwym terminie decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych nieruchomości w prawo własności, a powstaniem zobowiązania pozwanej do uiszczenia opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego tychże nieruchomości. Tym samym spełnione zostały w ocenie pozwanego przesłanki umożliwiające pozwanemu żądanie szkody wyrządzonej przez niewydanie decyzji w sprawie przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (art. 417¹ § 3 kc).

W dalszej kolejności pozwany podniósł zarzut potrącenia, przysługującej pozwanemu w stosunku do Skarbu Państwa wierzytelności z tytułu szkody poniesionej w wyniku nie wydania decyzji

o przekształceniu użytkowania wieczystego we własność z wierzytelnościami dochodzonymi w przez powoda w niniejszym postępowaniu. Wyjaśnił także, że dopiero wydanie prawomocnej decyzji w sprawie przekształcenia użytkowania wieczystego we własność, rozstrzygnie czy zwiększenie pasywów pozwanego, stanowiących opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego stanowiło szkodę. (k. 33-39 akt).

W piśmie procesowym z dnia 13 marca 2015 r. powód podtrzymując żądanie pozwu podniósł, że zarzuty pozwanego były przedmiotem rozstrzygnięcia tutejszego Sądu w analogicznej sprawie o sygnaturze (...) oraz Sądu Apelacyjnego w P., który oddalił apelację pozwanego. Nadto podał, że decyzją z dnia 2 maja 2014 r. Prezydent Miasta P. wydał decyzję odmawiającą przekształcenia użytkowania wieczystego przedmiotowych działek we własność oraz że obecnie postępowanie w tej sprawie zostało zawieszona na wniosek pozwanego. Powód podniósł także,

że w niniejszej sprawie dochodzi należności z tytułu opłaty rocznej za 2014 r. oraz że złożenie wniosku o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność nie zwalnia użytkownika wieczystego od obowiązku wnoszenia opłaty rocznej do czasu przekształcenia. Zdaniem powoda, pozwany nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, w szczególności szkody oraz związku przyczynowego, będących następstwem wskazanych zdarzeń. Nadto pozwany nie wykazał także istnienia wierzytelności, której potrącenia żąda w niniejszym postępowaniu, bowiem pozwany nie wykazał, że w ogóle miało miejsce potrącenie jakiegokolwiek wierzytelności, a ponadto, że oświadczenie o potrąceniu zostało skierowane do właściwego adresata – materialnoprawnego reprezentanta Skarbu Państwa. Pozwany nie wykazał nadto, aby wierzytelność objęta zarzutem potrącenia nie tylko istniała, ale była wymagalna i zaskarżalna, skoro decyzją z dnia 2 maja 2014 r. wydano decyzję o odmowie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego we własność. Zdaniem powoda pełnomocnicy pozwanego nie byli także umocowani do składania oświadczeń o potrąceniu. (k. 154-159 akt).

Na rozprawie z dnia 30 kwietnia 2015 r. powód sprostował, że data do jakiej skapitalizowano odsetki to dzień 5 stycznia 2015 r., nie zaś dzień 5 stycznia 2014 r. (k. 182 akt).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. w P. (KRS nr (...)) jest użytkownikiem wieczystym gruntów Skarbu Państwa położonych w P., stanowiących działki ewidencyjne nr (...) obręb R., dla który Sąd Rejonowy (...) w P. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste (...).

Niesporne, jak również informacja z KRS pozwanej (k. 4-10 i 41-47 akt), wydruk z elektronicznej księgi wieczystej (k. 11-2 o akt).

W dniu 27 marca 2012 r. pozwany złożył do Prezydenta Miasta P. wnioski o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności. Powyższe wnioski zostały zarejestrowane pod sygn. (...) i (...).

Niesporne, jak również odpisy wniosków wraz z załącznikami (k. 48-108 akt).

W dniu 13 kwietnia 2012 r. strony zawarły przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w P. ugodę w przedmiocie ustalenia wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste powyższego gruntu, na mocy której pozwany zobowiązał się uiszczać opłatę z tytułu użytkowania wieczystego w wysokości 186.230,76 zł, począwszy od 2010 r. aż do ponownej aktualizacji w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

Niesporne, jak również odpis ugody (k. 21 akt).

Pozwany złożył zażalenia na podstawie art. 37 § 2 k.p.a. na bezczynność oraz przewlekłe prowadzenie postępowań (...) i (...).

Wojewoda (...) po rozpoznaniu powyższych zażaleń wydał ostateczne postanowienia z dnia 2 kwietnia 2014 r., stwierdzając na podstawie art. 37 § 2 w zw. z art. 123 § 1 kpa, przewlekłość powyższych postępowań prowadzonych przez Prezydenta Miasta P.. Jednocześnie wskazał, że bezczynność organu miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa i wyznaczył Prezydentowi Miasta P. do załatwienia niniejszej sprawy ostateczny termin na dzień 5 maja 2014 r.

Decyzją z dnia 2 maja 2014 r. Prezydent Miasta P. odmówił przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności w sprawie (...) Pozwany wniósł odwołanie od powyższej decyzji Prezydenta Miasta P..

Niesporne, jak również postanowienia Prezydenta Miasta P. z dnia 2 kwietnia 2014 r. (k. 122-147 akt), postanowienie Wojewody (...) z dnia 31 lipca 2014 r. (k. 165-166 akt).

W piśmie z dnia 22 maja 2014 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 186.230,76 zł. Powyższe wezwanie pozwany odebrał dnia 29 maja 2014 r.

Do dnia dzisiejszego pozwany nie uregulował należnej opłaty.

Okoliczności niesporne, wezwanie wraz z dowodem doręczenia (k. 22-23 akt) .

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2014 r. Wojewoda (...) zawiesił postępowanie w sprawie (...) na wniosek pozwanego.

Niesporne, jak również postanowienie Wojewody (...) z dnia 31 lipca 2014 r. (k. 165-166 akt).

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w P. uwzględnił żądanie pozwu w sprawie o sygnaturze (...) z powództwa powoda przeciwko pozwanemu o zapłatę opłaty rocznej za 2013 r.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 r. Sąd Apelacyjny w P. w sprawie o sygnaturze (...) oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 20 czerwca 2014 r.

dowód: wyrok Sądu Okręgowego z dnia 20 czerwca 2014 r. (k. 169-173 akt), wyrok Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 5 lutego 2015 r. (k. 174 akt)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych i prywatnych, które uznał za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony. Również Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się zasądzenia kwoty 204.445,66 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty jako **opłaty rocznej za rok 2014 z tytułu użytkowania wieczystego przez pozwanego gruntów Skarbu Państwa.**

Stan faktyczny był w istocie niesporny między stronami, zaś spór sprowadzał się do kwestii ustalenia, czy obowiązek zapłaty przez pozwanego opłaty rocznej jest aktualny w świetle zaistniałego stanu faktycznego oraz podniesionych przez niego zarzutów.

Zauważyć należy, że pozwany swoje twierdzenia i zarzuty zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty odnosił do opłaty za rok 2013, co Sąd potraktował za oczywistą omyłkę, albowiem bezsporne w sprawie było, że żądanie pozwu dotyczyło zapłaty opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów w roku 2014.

Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j.t. Dz. U. z 2014 r. Nr 518) za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste pobiera się pierwszą opłatę i opłaty roczne. Opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. Opłaty rocznej nie pobiera się za rok, w którym zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego. Właściwy organ, na wniosek użytkownika wieczystego złożony nie później niż 14 dni przed upływem terminu płatności, może ustalić inny termin zapłaty, nieprzekraczający danego roku kalendarzowego. (art. 21 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z art. 78 ust 1 ww. ustawy, właściwy organ zamierzający zaktualizować opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej powinien wypowiedzieć na piśmie wysokość dotychczasowej opłaty, do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego, przesyłając równocześnie ofertę przyjęcia jej nowej wysokości. W wypowiedzeniu należy wskazać sposób obliczenia nowej wysokości opłaty i pouczyć użytkownika wieczystego o sposobie

zakwestionowania wypowiedzenia. Do wypowiedzenia dołącza się informację o wartości nieruchomości, o której mowa w art. 77 ust. 3, oraz o miejscu, w którym można zapoznać się z operatem szacunkowym. Do doręczenia wypowiedzenia stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z ustępem 2, użytkownik wieczysty może, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, wnioski o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Zgodnie z art. 79 ust 3 ww. ustawy, Kolegium powinno dążyć do polubownego załatwienia sprawy w drodze ugody. Jeżeli do ugody nie doszło, kolegium wydaje orzeczenie o oddaleniu wniosku lub o ustaleniu nowej wysokości opłaty. Od orzeczenia kolegium odwołanie nie przysługuje. Zgodnie z ustępem 5, ustalona na skutek prawomocnego orzeczenia kolegium lub w wyniku zawarcia przed kolegium ugody nowa wysokość opłaty rocznej obowiązuje począwszy od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym wypowiedziano wysokość dotychczasowej opłaty.

Mając na uwadze powyższe oraz treść ugody zawartej przez strony Sąd uznał za wykazane, że wysokość ustalonej przez strony opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntu wynosi 186.230,76 zł. Nadto postępowanie wykazało, że pozwany odebrał wezwanie do zapłaty w dniu 29 maja 2014 r., zatem kwota skapitalizowanych odsetek do dnia 5 stycznia 2015 r. wynosi 18.214,90 zł.

Pozwany wniósł o **zawieszenie** niniejszego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowań o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności, prowadzonych przez Prezydenta Miasta P. w sprawach (...) i (...)

Zgodnie z art. 177 § 1 ust. 3 kpc, Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej.

Jednocześnie wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 71 ustęp 6 powyższej ustawy, w razie wygaśnięcia użytkowania wieczystego opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego za rok, w którym prawo wygasło, podlega zmniejszeniu proporcjonalnie do czasu trwania użytkowania wieczystego w tym roku. Powyższy przepis został wprowadzony w związku z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004 r. (III CZP 47/04, OSNC 2005, nr 5, poz. 74), w której stwierdzono, że w razie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności opłata roczna za użytkowanie wieczyste za rok, w którym nastąpiło przekształcenie, ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do czasu trwania użytkowania wieczystego w tym roku, a wyrażona w tej uchwale zasada powinna obowiązywać konsekwentnie w każdym przypadku wygaśnięcia użytkowania wieczystego (podobnie: Sąd Najwyższy wyrokach z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CK 244/02, OSNC 2005, nr 1, poz. 14, i z dnia 3 września 2003 r., II KKN 419/01, OSNC 2004, nr 10, poz. 165).

Prawo użytkowania wieczystego przekształca się w prawo własności nieruchomości z dniem, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1, stała się ostateczna. (art. 3 ust 2 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (j.t. Dz. U. z 2012 r. Nr 83). Decyzja ta stanowi podstawę wpisu do księgi wieczystej. Zgodnie zaś z art. 3 ustęp 1 pkt 1, decyzję o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości wydaje starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej - w przypadku nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym również nieruchomości, w stosunku do których prawo własności Skarbu Państwa wykonują inne państwowe osoby prawne. Wskazać także należy, że organem wyższego stopnia w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest wojewoda (ust. 1a). Zgodnie z art. 4. ust 1, osoba, na rzecz której zostało przekształcone prawo użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, jest obowiązana do uiszczenia dotychczasowemu właścicielowi opłaty z tytułu tego przekształcenia, z zastrzeżeniem art. 5. Zgodnie natomiast z ustępem 2, w decyzji, o której mowa w art. 3 ust. 1, właściwy organ ustala opłatę z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do ustalenia tej opłaty stosuje się odpowiednio przepisy art. 67 ust. 3a i art. 69 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.).

Z powyższego wynika zatem, że prawo własności wynikające z przekształcenia użytkowania wieczystego nie powstaje *ex lege*. Źródłem jego jest decyzja organu administracji publicznej mająca konstytutywny charakter. (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 11 marca 2008 r. (...)). Tym samym przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności następuje z chwilą, kiedy decyzja o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego we własność stanie się ostateczna. Z powyższego wynika zatem, że do czasu wydania ostatecznej decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności pozwany jako użytkownik wieczysty obowiązany jest ponosić opłatę do dnia 31 marca każdego roku, a w razie wydania prawomocnej decyzji o przekształceniu może domagać się zmniejszenia opłaty za ten rok, w którym zapadła prawomocna decyzja. W związku z powyższym toczące się postępowanie o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności może odnieść skutek na przyszłość. Tym samym okoliczność, że sprawy o przekształcenie użytkowania wieczystego we własność nie zostały ostatecznie zakończone nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy, skoro ostateczna decyzja Wojewody w tej kwestii odniesie skutek dopiero na przyszłość. Tym samym uznać należy, że do czasu wydania decyzji ostatecznej przez Wojewodę (...) w sprawie przekształcenia użytkowania wieczystego we własność, obowiązuje wysokość opłaty rocznej ustalona ugodą zawartą przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym, zaś toczące się postępowanie w sprawach (...) i (...) nie mają wpływu na obowiązek pozwanego uiszczania opłaty z tytułu użytkowania wieczystego wyżej wskazanych gruntów za 2014 rok.

W związku z powyższym Sąd oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia spraw (...) i (...). Zauważyć również należy, że postępowanie toczące się przed Wojewodą (...) o sygn. akt (...) postanowieniem z dnia 31 lipca 2014r. zostało zawieszono z uwagi na wniosek pozwanego tj. Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...) spółki z o. o. w P. (k. 165 akt). Tym samym bliżej nieznanym jest termin zakończenia niniejszej sprawy.

Jednocześnie pozwany podniósł zarzut **potrącenia**, przysługującej mu w stosunku do Skarbu Państwa wierzytelności z tytułu szkody poniesionej w wyniku nie wydania decyzji

o przekształceniu użytkowania wieczystego we własność w związku z bezczynnością i przewlekłością jakiej dopuszczono się w trakcie postępowań o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo własności, z wierzytelnościami dochodzonymi w przez powoda w niniejszym postępowaniu.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Zgodnie z § 2, wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Aby oświadczenie o potrąceniu mogło odnieść łączone z nim skutki umorzenia wierzytelności (art. 498 § 2 k.c.), muszą współistnieć ustawowo określone w art. 498 § 1 k.c. przesłanki. W momencie jego składania musi wystąpić i trwać stan potrącalności, a przede wszystkim muszą istnieć wzajemne wymagalne wierzytelności, których przedmiotem są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a które mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem. Oznacza to, że składający oświadczenie o potrąceniu (potrącający) musi w stosunku do swego wierzyciela posiadać własną, istniejącą już wierzytelność i wierzytelność ta w dacie potrącenia musi być wymagalna. Musi mieć też określoną podstawę faktyczną i prawną. Aby mogło dojść do potrącenia, spełnione być muszą łącznie cztery przesłanki: wzajemność wierzytelności, jednorodność świadczeń, wymagalność wierzytelności, zaskarżalność wierzytelności. Przesłanka wymagalności, wbrew literalnemu brzmieniu art. 498 § 1 k.c., dotyczy wyłącznie wierzytelności potrącającego. Wynika to z faktu, że potrącenie jest jednoznaczne z przymusowym zaspokojeniem tej wierzytelności, a nie można prowadzić egzekucji wierzytelności niewymagalnej, z kolei zobowiązany może spłacić wierzytelność przed nadejściem terminu świadczenia. Dla wywołania skutków potrącenia w postaci umorzenia wierzytelności, konieczna jest wymagalność wierzytelności potrącającego, albowiem umorzenie może nastąpić nie wcześniej niż w momencie, gdy wierzytelności staną się wymagalne. (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 13 czerwca 2013 r. (...), LEX nr 1369364; wyrok Sądu Apelacyjnego we W.z dnia 30 stycznia 2013 r. (...), LEX nr nr (...)).

Wskazać w tym miejscu należy, że pozwany wywodził swoje roszczenie z art. 417¹ § 3 k.c., zgodnie z którym, jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Zdaniem pozwanego, poniósł on szkodę na skutek nie wydania w terminie przez Prezydenta Miasta P. decyzji równą co najmniej sumie opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów, do których nie byłby zobowiązany w sytuacji, gdyby decyzja o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego we własność została wydana przed 1 stycznia 2013 r.

Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. i art. 417¹ k.c., powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki: bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy, a szkodą. Kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynikała szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r. II CSK 648/11, LEX nr 1215614).

Przepis art. 417⁽¹⁾ § 3 k.c. określa odpowiedzialność władzy publicznej za zaniechania w dokonywaniu aktów indywidualnych o charakterze władczym, czyli za uszczerbki spowodowane przewlekłością postępowania sądowego albo administracyjnego. Odpowiedzialność odszkodowawcza za niewydanie orzeczenia lub decyzji dotyczy tylko przypadków, gdy obowiązujący przepis prawa nakazywał sądowi lub organowi administracyjnemu wydanie orzeczenia lub decyzji. Przesłanką przypisania obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przewlekłością postępowania jest więc skonkretyzowany w przepisie prawa obowiązek podjęcia przez organ sądowy lub administracyjny określonych działań władczych, o charakterze indywidualnym, których zaniechanie spowodowało szkodę. Odpowiedzialność organu w takim przypadku uzależniona jest od stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chociaż dopuszczalne jest uchylenie przesłanki prejudykatu, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 3 kwietnia 2013 r. (...), LEX nr 1314834).

Podkreślić w tym miejscu należy, że ustawodawca uregulował odrębnie dla sądów i organów administracyjnych właściwe tryby dla stwierdzenia niezgodności z prawem zachowań tych organów władzy publicznej. Zgodnie z art. 37 § 1 k.p.a. na niezłałatwienie sprawy w terminie określonym w art. 35, w przepisach szczególnych, ustalonym w myśl art. 36 lub na przewlekle prowadzenie postępowania stronie służy zażalenie do organu wyższego stopnia, a jeżeli nie ma takiego organu - wezwanie do usunięcia naruszenia prawa. W myśl § 2, organ wymieniony w § 1, uznając zażalenie za uzasadnione, wyznacza dodatkowy termin załatwienia sprawy oraz zarządza wyjaśnienie przyczyn i ustalenie osób winnych niezłałatwienia sprawy w terminie, a w razie potrzeby także podjęcie środków zapobiegających naruszaniu terminów załatwiania spraw w przyszłości. Organ stwierdza jednocześnie, czy niezłałatwienie sprawy w terminie miało miejsce z rażącym naruszeniem prawa. By móc stwierdzić przewlekłość w postępowaniu administracyjnym, a więc dla uzyskania prejudykatu określonego art. 417¹ § 3 k.c., możliwe jest także złożenie skargi na bezczynność, którą przewiduje art. 3 § 2 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dalej: p.p.s.a.). Zgodnie z art. 149 § 1 p.p.s.a. sąd, uwzględniając skargę na bezczynność lub przewlekle prowadzenie postępowania przez organy w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 1-4a, zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie aktu lub interpretacji lub dokonania czynności lub stwierdzenia albo uznania uprawnienia lub obowiązku wynikających z przepisów prawa. Jednocześnie sąd stwierdza, czy bezczynność lub przewlekle prowadzenie postępowania miały miejsce z rażącym naruszeniem prawa. Jeżeli sąd uwzględni skargę, zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie decyzji. Zgodnie z art. 154 § 1 p.p.s.a. w razie niewykonania wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekle prowadzenie postępowania oraz w razie bezczynności organu lub przewlekłego prowadzenia postępowania po wyroku uchylającym lub stwierdzającym nieważność aktu lub czynności strona, po uprzednim pisemnym wezwaniu właściwego organu do wykonania wyroku lub załatwienia sprawy, może wnieść

skargę w tym przedmiocie, żądając wymierzenia temu organowi grzywny. Zgodnie z § 4, osobie, która poniosła szkodę wskutek niewykonania orzeczenia sądu, służy roszczenie o odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym. W myśl § 5, odszkodowanie, o którym mowa w § 4, przysługuje od organu, który nie wykonał orzeczenia sądu. Jeżeli organ w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku o odszkodowanie nie wypłacił odszkodowania, uprawniony podmiot może wnieść powództwo do sądu powszechnego.

Tym samym, aby ziściły się przesłanki zaistnienia odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 417¹ § 3 k.c. nie wystarczy sama tylko przewlekłość postępowania administracyjnego, lecz na podstawie art. 37 § 2 k.p.a. należy uzyskać postanowienie organu administracyjnego stwierdzające to uchybienie (por.: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 kwietnia 2001 r., (...) SA (...), (...) 2002, nr 4, poz. 144) lub orzeczenie sądu administracyjnego wydane na podstawie art. 3 § 2 pkt 8 w związku z art. 52 p.p.s.a. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r. II CSK 398/10, OSNC 2011/11/125).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, zauważyć należy, że pozwany złożył do organu wyższego stopnia zażalenie w trybie art. 37 § 2 k.p.a. na beczynność i przewlekłe prowadzenie postępowań z wniosków o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego we własność. Wynikiem złożenia zażaleń było ich uwzględnienie i stwierdzenie przez Wojewodę (...) na podstawie art. 37 § 2 w zw. z art. 123 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, przewlekłości tych postępowań. Nadto Wojewoda (...) wskazał, że decyzje w tych sprawach mają zostać wydane do dnia 5 maja 2014 r.

Niezależnie jednak od powyższego, kolejną przesłanką warunkującą istnienie odpowiedzialności Skarbu Państwa w oparciu o art. 417¹ § 3 k.c. jest wykazanie, że szkoda rzeczywiście zaistniała oraz że była następstwem niewydania decyzji, której obowiązek wydania przewiduje przepis prawa, a nadto związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a niewydaniem przez organ odpowiedniej decyzji. W orzecznictwie podnosi się, że szkodą jest różnica między tym, czym poszkodowany dysponowałby w zakresie wartości, których szkoda dotyczy, gdyby nie było zdarzenia powodującego szkodę, a tym, czym dysponuje rzeczywiście na skutek tego zdarzenia (uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 22 listopada 1963 r., III PO 31/63, OSNCP 1964 nr 7-8, poz. 128; uchwała SN z dnia 3 stycznia 1967 r., III PZP 38/66, OSNCP 1967 Nr 3, poz. 49; uchwała SN z dnia 31 maja 1994 r., III CZP 68/94, Wokanda 1994 nr 7, s.9).

Mając powyższe na uwadze w ocenie Sądu pozwany nie wykazał, ab poniósł szkodę wysokości sumy opłaty rocznej za 2014 r. z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów i jej związku z niewydaniem decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Przede wszystkim Prezydent Miasta P. wydał decyzje w powyższych postępowaniach w terminie określonym postanowieniem Wojewody (...). Na skutek wniesienia przez pozwanego odwołań od powyższych decyzji postępowania nadal są w toku, a tym samym decyzje Prezydenta Miasta P. z dnia 2 maja 2014 r. nie mają waloru decyzji ostatecznych. Jednocześnie zauważyć należy, że dopiero z momentem wydania prawomocnych decyzji

o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, ustanie obowiązek zapłaty opłaty z tytułu użytkowania wieczystego gruntu i od tej chwili można rozważać powstanie ewentualnej szkody. Zatem hipotetyczne roszczenie odszkodowawcze związane z przewlekłością postępowania prowadzonego przez Prezydenta Miasta P. wyrażające się w wysokości opłaty rocznej może powstać dopiero po uprawomocnieniu się decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Dopiero wówczas odpadnie podstawa świadczenia przez pozwanego opłaty z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów, a uiszczenie takiej opłaty za rok w którym wydane zostaną decyzje ostateczne spowoduje - w przypadku decyzji korzystnej dla pozwanego - powstanie roszczenia odszkodowawczego. Tym samym w niniejszym postępowaniu pozwany nie wykazał istnienia szkody i nie wykazał roszczenia, które jak stwierdził przedstawił do potrącenia z roszczeniem powódki sformułowanym w niniejszym pozwie.

Nadto zauważyć należy, że potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 kc). Pełnomocnik procesowy pozwanego zgłosił zarzut potrącenia w odpowiedzi na pozew. Pozwany nie wykazał, aby złożenie oświadczenia o potrąceniu miało miejsce wcześniej, przyjmując zatem należy, że zamiarem pozwanego było wywołanie poprzez podniesienie zarzutu

potrącenia także skutku materialnoprawnego tej czynności procesowej. Tym niemniej odpowiedź na pozew podpisana została przez pełnomocnika procesowego pozwanego oraz doręczona pełnomocnikowi procesowemu powoda. W orzecznictwie jednoznacznie wskazuje się, że jakkolwiek oświadczenie o potrąceniu może być zarówno złożone, jak i odebrane także przez pełnomocnika, to jednak nie stanowi w tym zakresie wystarczającego umocowania pełnomocnictwo procesowe, bowiem zakres umocowania określony w art. 91 k.p.c. nie uprawnia pełnomocnika procesowego z mocy ustawy do złożenia materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu, ani do odbierania takich oświadczeń. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 lipca 2014 r. (...)). Tym samym zawarte w odpowiedzi na pozew oświadczenie o potrąceniu doręczone jedynie nieumocowanemu do jego przyjęcia pełnomocnikowi powoda nie może być ocenione jako skuteczne. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r. II CSK 476/12).

Niezależnie od powyższego zarzut potrącenia należy uznać za chybiony, bowiem pozwany nie wykazał istnienia wierzytelności, której potrącenia żąda w niniejszym postępowaniu. W szczególności, nie wykazał, aby w chwili podniesienia zarzutu potrącenia (pozwany nie wykazał, aby złożył wcześniej oświadczenie o potrąceniu z roszczeniem powoda z tytułu opłaty rocznej za 2014 r.) istniała wierzytelność przysługująca pozwanemu oraz aby była wymagalna i zaskarżalna. Jak wskazano wyżej ewentualne roszczenie odszkodowawcze związane z przewlekłością postępowania prowadzonego przez Prezydenta Miasta P. wyrażające się w wysokości opłaty rocznej może powstać dopiero po uprawomocnieniu się decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Tym samym z uwagi na brak istnienia wierzytelności pozwanego nadającej się do potrącenia z wierzytelnością powoda oraz brak legitymacji do składania i odbierania przez pełnomocników procesowych stron oświadczeń o potrąceniu, Sąd uznał zarzut potrącenia za niezasadny.

Wobec powyższego Sąd uwzględnił żądanie pozwu i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 71 ust 4. o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którym opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. W związku z powyższym od dnia 1 kwietnia 2014 r. pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie opłaty za 2014 rok,

a w związku ze skapitalizowaniem odsetek na dzień 5 stycznia 2015 r., powodowi przysługiwały dalsze odsetki od dnia 6 stycznia 2015 r. Zgodnie z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Powód wniósł niniejszy pozew nadając go w placówce pocztowej operatora publicznego w dniu 6 stycznia 2014 r. Zatem od dnia 6 stycznia 2015 r. mógł żądać odsetek ustawowych, także od skapitalizowanej sumy odsetek naliczonych do dnia 5 stycznia 2015 r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł mając na uwadze wynik postępowania i w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 11 ust 1 i 2 ustawy z dnia z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Nadto zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu

Państwa – Sądu Okręgowego w P. kwotę 10.223 zł, której nie miał obowiązku uiścić powód.

/-/ SSO Małgorzata Małecka